

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-04-20
Besvaras senast
2023-05-04

Till statsrådet Johan Forssell (M)

2022/23:315 Tidöavtalet och OECD-Dac

Strax före årsskiftet enades OECD:s biståndskommitté Dac om ett förtydligande av de befintliga riktlinjerna för internationellt bistånd i migrationsfrågor. På punkt efter punkt synliggörs hur den politik den svenska regeringen och Sverigedemokraterna kommit överens om står i direkt strid med det internationella regelverket.

För att en insats ska kunna kategoriseras som bistånd måste huvudsyftet vara utveckling och välfärd i låg- och medelinkomstländer. Det långsiktiga arbetet för hållbar utveckling får inte urholkas genom att resurserna riktas om på grund av omedelbara migrationspolitiska intressen. En aktivitet kan inte redovisas som bistånd om den är förknippad med villkor om att uppnå givarens egna migrationspolitiska mål.

I Tidöavtalet är regeringen och Sverigedemokraterna tydliga med att biståndet i högre utsträckning ska kopplas till migrationspolitiska villkor. Där slås till exempel fast att regeringen inom ramen för bistånds- och utvecklingspolitiken bland annat ska ”villkora delar av bistånd med att mottagarlandet tar ansvar för sina egna medborgare och återtar dem när så behövs”. Man skriver också till exempel att biståndspolitikerna ska inriktas på effektiva åtgärder för att minska grundorsakerna till irreguljär migration. Liknande skrivningar återfinns i regeringens budgetproposition för 2023.

Förutom att det i praktiken är ett slag i luften eftersom det knappt finns några länder där ett sådant förfarande skulle vara applicerbart, (det är enbart en mycket liten del av Sveriges totala bistånd som består av direktstöd till statliga institutioner i partnerländer), så är det ett avsteg från själva grundprincipen om bistånd och strider mot principerna om effektivt bistånd. Såväl forskning som erfarenhet visar att migrationspolitiska villkor i biståndet inte faller väl ut.

OECD-Dac skriver att det huvudsakliga syftet är centralt för att avgöra om en aktivitet för att motverka så kallad irreguljär migration kan vara bistånd. Om syftet är att till exempel påverka migration till eller i riktning mot givarlandet kan det inte redovisas som bistånd.

Att sänka och koppla biståndet till migrationspolitiska villkor i en tid när globala kriser överlappar varandra och behoven är som allra störst är ett slag mot de människor som har det allra svårast i världen. Det är tydligt att

skrivningarna om villkorat bistånd i Tidöavtalet mer handlar om signalpolitik än om vad som faktiskt är möjligt att genomföra. Genom att undergräva själva syftet med biståndet vill man rikta udden mot människor som flyr från krig, förtryck, fattigdom och effekterna av klimatförändringen. Att därtill drastiskt sänka biståndet innebär ett avsteg från en lång tradition av svensk biståndspolitik.

Biståndsplattformen Concord har på ett förtjänstfullt sätt granskat hur Tidöavtalet står sig i förhållande till OECD-Dacs regelverk. Slutsatsen blir att Tidöavtalet helt enkelt inte är genomförbart.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Johan Forssell:

1. Hur kommer regeringen att hantera att Tidöavtalet anses strida mot OECD-Dac?
2. Vilka ”effektiva åtgärder” syftar regeringen på i budgetpropositionen när man skriver att biståndspolitikerna ska användas för att minska den irreguljära migrationen?
3. Har regeringen gjort någon konsekvensanalys av hur den nya inriktningen med migrationspolitiska villkor kommer att påverka svenskt bistånd på kort och lång sikt?

.....

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch